

Prima instanță: Jud. Buiucani, mun. Chișinău, D. Dulghieru
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău:
L. Popova, V. Efros, A. Gavrilița

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

28 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul:
judecătorii:

Iulia Sîrcu
Iurie Bejenaru, Ion Druță
Dumitru Mardari, Nicolae Craiu

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Roman Doroftei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 mai 2016, prin care a fost respins apelul declarat de Roman Doroftei, menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 23 februarie 2015 ,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Roman Doroftei către Ministerul Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului moral cauzat prin aceasta încălcare în mărime de 20 000 lei,

c o n s t a t ă :

La data de 05 ianuarie 2016, Roman Doroftei a depus cerere de chemare în judecata împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitând constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 22.05.2014 și a deciziei Curții Supreme de Justiție din 11.11.2015 și încasarea prejudiciului moral cauzat prin aceasta încălcare în mărime de 20 000 lei.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin hotărârea nr.17 din 11.12.2013 a Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, s-a dispus neadmiterea sa în profesia de avocat. Hotărârea dată fiind contestată în instanța de judecată.

Menționează că, prin hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 22.05.2014, a fost admisă acțiunea reclamantului, însă prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22.04.2015 a fost casată hotărârea din 22.05.2014, cu emiterea unei noi hotărâri prin care a fost respinsă acțiunea indicată.

Relatează că, ulterior prin decizia Curții Supreme de Justiție din 11.11.2015 a fost casată decizia Curții de Apel Chișinău din 22.04.2015, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 22.05.2014, în partea cerinței de anulare a pct. 1.1 nr. 6 din hotărârea nr. 17 din 11.12.2013 a Comisiei de licențiere privind profesia de avocat.

Susține că, hotărârea Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 22.05.2014, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 11.11.2015 în partea descrisă mai sus, urma să fie executată de către Uniunea Avocaților într-un termen de 30 zile de la data pronunțării deciziei Curții Supreme de Justiție, însă aceasta nu a fost executată nici până la ziua de azi.

Considera că, prin acțiunile sus indicate i-a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, iar drept rezultat acesta a fost limitat în dreptul la muncă, la asistența și protecție socială, la respectul reputației profesionale, precum și la egalitate, astfel fiindu-i cauzat un prejudiciu moral evaluat în cuantum de 20 000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 februarie 2016 cererea de chemare în judecată depusă de Doroftei Roman împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului moral cauzat prin aceasta încălcare în mărime de 20 000 lei, s-a respins ca fiind neîntemeiată (f.d. 39, 42-45).

Ca motiv de respingere a acțiunii instanța de fond a invocat faptul că, printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă a fost anulat pct. 1.1 nr.6 din hotărârea Comisiei de Licențiere nr.17 din 11.12.2013 cu privire la neadmiterea lui Doroftei Roman în profesia de avocat.

Ca urmare a dispărut necesitatea punerii în executare a acestei dispoziții judecătorești, or, aceasta este executată deja, nefiind necesară întreprinderea altor acțiuni de executare în acest sens.

La 26 februarie 2015 Roman Doroftei a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 23 februarie 2016 (f. d. 48-49).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 25 mai 2016 a respins apelul declarat de Roman Doroftei.

A menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 23 februarie 2016 (f.d.70, 71-74).

În motivarea soluției instanța de apel a indicat că, în speța dată Roman Doroftei pretinde că i-a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a unei hotărâri judecătorești, care pe fond a fost executată deja, ne fiind necesară întreprinderea altor acțiuni de executare în acest sens. Ca urmare, argumentele apelantului nu și-au găsit confirmare, motiv din care a și fost respinsă acțiunea.

La 18 iulie 2016 Roman Doroftei a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 mai 2016 solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești, cu remiterea cauzei la re judecare în instanța de apel (f.d. 77-83).

În motivarea cererii de recurs Roman Doroftei a indicat că, aprecierea instanțelor privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești este subiectivă, deoarece criteriile care stau la baza emiterii acesteia trebuie să fie obiective și imparțiale.

Menționează că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, or, poziția instanței este subiectivă și constituie o derogare de la exigențele prescrise din principiul contradictorialității în condițiile egalității armelor.

Relatează că, instanțele ierarhic inferioare, în respingerea acțiunii, nu își justifică soluția, or, prin opțiunea de a fi avocat a fost supus discriminării în sensul neadmiterii în profesie deși legislația în vigoare prevede că toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, aparență politică, avere sau de origine socială.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ prin încheierea din 14 septembrie 2016 a considerat recursul admisibil fără a prejudicia fondul și a dispus judecarea acestuia de către completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat de Roman Doroftei, în limitele invocate pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acestea este neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

La 27 iunie 2016 Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 25 mai 2016 (f.d. 75).

Prin urmare, recursul declarat la 18 iulie 2016 este depus în termen.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel.

Din actele pricinii rezultă că, prin hotărârea Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 22 mai 2014 s-a anulat pct.1.1 nr.6 din Hotărârea Comisiei de Licențiere nr.17 din 11.12.2013 cu privire la neadmiterea lui Roman Doroftei în profesia de avocat și constatată ca fiind susținută de către ultimul proba verbală cu numărul 2 cu admiterea în profesia de avocat, totodată fiind obligată Comisia de licențiere a profesiei de avocat a Uniunii Avocaților de a elibera actele de rigoare în acest sens (f.d.8-12).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 aprilie 2015 a fost admis apelul declarat de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia de Licențiere, casată hotărârea Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 22 mai 2014 și emisă o nouă hotărâre prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 11.11.2015 a fost casată integral decizia Curții de Apel Chișinău din 22 aprilie 2015 și hotărârea Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 22 mai 2014 în partea constatării ca fiind susținută proba verbală cu numărul 2, cu admiterea în profesia de avocat, totodată fiind obligată Comisia de licențiere a profesiei de avocat a Uniunii Avocaților de a elibera actele de rigoare și,

în această parte, cererea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. În rest hotărârea a fost menținută.

La 21 decembrie 2015 Roman Doroftei a solicitat Ministerului Justiției informație la ce etapă se află procedura cu privire la executarea deciziei irevocabile a instanței de judecată (f.d.20-21).

Ministerul Justiției prin răspunsul din 20 ianuarie 2016 i-a comunicat că, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 11.11.2015 a fost casată decizia Curții de Apel Chișinău din 22 aprilie 2015 și hotărârea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 22 mai 2014, în partea constatării ca fiind susținută proba verbală cu numărul 2, cu admiterea în profesia de avocat și obligarea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat a Uniunii Avocaților de a elibera actele de rigoare în acest sens, ca fiind nefondată. (f.d.34-35).

Totodată, fiind informat că, în conformitate cu decizia menționată acesta urmează a fi admis la următorul examen de admitere în profesia de avocat organizat de către Uniunea Avocaților, în conformitate cu Legea nr. 1260-XV din 19 iunie 2002 cu privire la avocatură, cu modificarea și completarea ulterioară, precum și cu Statutul profesie de avocat nr.302 din 08 aprilie 2011.

La 05 ianuarie 2016 Roman Doroftei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral în mărime de 20.000 lei, de care în opinia recurentului se face vinovat statul, prin intermediul organelor împuternicite prin lege cu atribuții de executare a hotărârilor/sentințelor judecătorești (f.d. 3-6). Instanțele de judecătorești au emis hotărârile sus menționate.

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanțele au stabilit corect lipsa încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În conformitate cu art. 255 Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească se execută, în modul stabilit de lege, după ce rămâne definitivă, cu excepția cazurilor de executare imediată după pronunțare.

Conform art. 70 alin. (1) și (2) Codul de executare, documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul, în care nu este indicat, într-un termen rezonabil.

Criteriile de determinare a termenului rezonabil sunt: complexitatea procedurii de executare, comportamentul părților în procedura de executare, interesul creditorului și conduita executorului judecătoresc.

Executorul judecătoresc urmează să întreprindă imediat toate acțiunile necesare în vederea executării hotărârii judecătorești. Dacă legea nu prevede altfel, termenul dintre acțiunile complexe ce urmează a fi întreprinse de executorul judecătoresc nu va depăși 15 zile.

Curgerea acestui termen se suspendă pe durata suspendării sau amânării executării, strămutării procedurii de executare, imposibilității executorului judecătoresc de a acționa din motive ce nu depind de voința sa, precum și în cazul în care nu au fost avansate cheltuielile necesare pentru efectuarea actului următor.

Hotărârea Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 22 mai 2014 cu privire la anularea pct.1.1 nr.6 din Hotărârea Comisiei de Licențiere nr.17 din 11.12.2013 privind neadmiterea lui Roman Doroftei în profesia de avocat, nu a fost executată până în prezent, deoarece nu mai necesită punerea în executare a acestei dispoziții judecătorești, or, aceasta în sensul logic și juridic enunțat mai sus este executată deja la momentul devenirii definitive și irevocabile și, anume în speță la 11.11.2015, nefiind necesară întreprinderea altor acțiuni de executare în acest sens.

Prin urmare, instanțele de judecată corect au constatat că nu au fost încălcate drepturile lui Roman Doroftei la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești garantat de art. 6 al Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului. Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuții de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară de către stat.

Reparația prejudiciului se face de la bugetul de stat. Curtea Europeană a Drepturilor Omului în hotărârile: Prodan contra Moldovei din 18 mai 2004, Țîbîrneac contra Moldovei din 16 octombrie 2007, Sîrbu contra Moldovei din 15 iunie 2004 a constatat că articolul 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale asigură oricărei persoane dreptul de a înainta

orice pretenție cu privire la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil în fața unei instanțe judecătorești sau tribunal; în acest fel el cuprinde „dreptul la o instanță”, din care dreptul de acces, adică dreptul de a institui proceduri în fața instanțelor judecătorești în litigii civile, constituie un aspect.

Colegiu remarcă faptul că, reieșind din prevederile legale sus menționate, recurentul nu întrunește condițiile privind repararea prejudiciului moral, deoarece în speța dată nu s-a constatat încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Ar fi de neconceput ca articolul 6 § 1 să descrie în detaliu garanțiile procedurale oferite părților aflate în litigiu – proceduri care sunt echitabile, publice și prompte – fără a proteja executarea hotărârilor judecătorești; a interpreta articolul 6 ca referindu-se în exclusivitate la accesul la o instanță și îndeplinirea procedurilor ar putea duce la situații incompatibile cu principiul preeminenței dreptului, pe care Statele Contractante și-au asumat angajamentul să-l respecte atunci când au ratificat Convenția.

Executarea unei hotărâri pronunțate de orice instanță trebuie, prin urmare, privită ca o parte integrantă a „procesului” în sensul articolului 6 (a se vedea *Hornsby v. Greece*, hotărâre din 19 martie 1997, Reports 1997-II, p.510, § 40).

Conform art. 5 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Conform art. 4 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Contrar prevederilor legale citate, Doroftei Roman nu a probat suportarea prejudiciului moral în rezultatul neexecutării hotărârii judecătorești.

Curtea Supremă de Justiție în Recomandarea nr. 6 din 01 noiembrie 2012 a menționat că analizând jurisprudența CEDO în cazurile de neexecutare mărimea

prejudiciului moral este de aproximativ de 600 euro pentru 12 luni de întârziere și câte 300 euro pentru fiecare perioadă următoare de 6 luni de întârziere. Chiar dacă perioadele mai scurte de un an, în mod normal, nu conduc la constatarea unei violări, la calcularea daunei morale se ia în considerație întreaga perioadă, inclusiv acel prim an de neexecutare.

Argumentele recurentului cu privire la necesitatea admiterii integrale a pretenției privind repararea prejudiciului moral în sumă de 20 000 lei nu și-au găsit justificare.

Prima instanță și instanța de apel a dat o apreciere obiectivă și justă probelor ce confirmă faptul că Doroftei Roman pretinde la încasarea unui prejudiciu moral cauzat drept rezultat al încălcării sus enunțate, or, în lipsa încălcării propriu-zise care ar fi dus la cauzarea prejudiciului moral, nu se poate pretinde la existența unui asemenea prejudiciu. Un fapt inexistent nu poate duce sub nici o condiție la cauzarea unui prejudiciu, în special în condițiile în care lipsește legătura causală dintre faptă și urmările acestuia.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt din prezenta speță, în raport cu probele anexate la dosar, consideră oportun de a reitera prevederile art. 2 al. (1) a Legii nr.87 din 21.04.2011, ce indică că, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanța de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Prin urmare, prin prisma normei sus-citate, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, persoana fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanța de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări precum și repararea prejudiciului în modul corespunzător, dacă se constată în cele din urmă că o atare încălcare a existat, sau dacă aceasta cade sub incidența legii susmenționate.

Instanța de recurs, reiterând prevederile legii sus-enunțate în coraport cu materialele cauzei și cu cele invocate în cererea de recurs, constată că cerințele invocate de către recurentul Doroftei Roman nu cad sub incidența legii nr. 87 din data de 21.04.2011.

În această ordine de idei, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată cu certitudine că din materialele cauzei cerințele recurentului sunt vădit neîntemeiate, or, careva prejudicii sau suferințe morale sau psihice acestuia nu i s-au cauzat, iar pe parcursul cercetării judecătorești ultimul nu a probat existența prejudiciului prin careva mijloace probatorii veridice și pertinente.

Totodată, instanța de recurs reține că la caz există și Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 6 privitor la acest fapt, și anume satisfacția echitabilă, prin care Curtea menționează că, la examinarea cauzelor privind repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanțele naționale urmează să identifice calitatea debitorului executării, și anume dacă debitorul este o autoritate de stat sau un terț privat (o persoană fizică sau o entitate juridică privată) caz similar și speței contestate în instanța de recurs, (Cooperativa Agricolă Slobozia-Hanesei sau Grițco).

În raport cu acest criteriu se va aprecia și comportamentul părților la procedurile de executare. Concomitent, Curtea a menționat că urmează de a se aprecia comportamentul autorităților însărcinate cu obligația executării și/sau a părților (creditorului sau a debitorului executării) la adoptarea măsurilor de executare sau împiedicarea executării (refuzuri neîntemeiate și amânări; pasivitatea; lipsa îndelungată a reacției autorităților sau amânări nejustificate; etc).

Utilizarea cu bună-credință de către o parte a drepturilor sale procedurale la contestare, apel sau alte căi de atac nu se ia în considerație și nu poate fi imputată acesteia ca fiind o tergiversare a procedurilor, decât dacă utilizarea drepturilor respective nu a evoluat într-un abuz de drept sau calea de atac a fost evident lipsită de succes (Popov, § 32 sau Nenașeva și alții).

Astfel, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ a Curții Supreme de Justiție constată că în lumina celor relatate, necesită a fi respinse argumentele recurentul Doroftei Roman cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat în mărime de 20000 lei, deoarece cerințele date sunt subsecvente și care urmează a fi respinse ca fiind neîntemeiate.

În această ordine de idei, instanța de recurs constată temeinicia hotărârii instanței de fond și instanței de apel prin care a dispus respingerea acțiunii cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului moral.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, decizia instanței de apel este legală, iar argumentele invocate de către recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de

Justiție, ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Doroftei Roman și de a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Se respinge recursul declarat de Doroftei Roman.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din data de 25 mai 2016, în cauza civilă la acțiunea înaintată de Roman Doroftei către Ministerul Justiției al RM privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului moral cauzat prin aceasta încălcare în mărime de 20 000 lei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul:

Iulia Sîrcu

judecătorii:

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu